

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

864

Vragen van het lid **Van Bochove** (CDA) aan de ministers voor Wonen, Wijken en Integratie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *staatssteun aan woningbouwprojecten*. (Ingezonden 20 november 2009)

1
Bent u bekend met de aanhoudende onduidelijkheden in het veld over staatssteun aan woningbouwprojecten in het kader van de crisismaatregelen? Bent u tevens bekend met twee versies van «Veelgestelde vragen over staatssteun»^{1, 2} op de site van SenterNovem en het document «Frequently asked questions» van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) over dit onderwerp?³

2
Bent u bereid deze vragen met grote spoed (binnen de kortst daarvoor gestelde termijn) te beantwoorden, gezien het belang van een duidelijk signaal richting de uitvoerders van de eerste tranche van de stimuleringsregeling woningbouw 2009?

3
Kunt u uiteenzetten waarom in één versie van het document «Veelgestelde vragen over staatssteun» in een alinea gesproken wordt over «Steun aan kopers»,

terwijl deze optie in het andere document niet wordt genoemd? (vergelijking tussen bron a en b)

4
Kunt u uiteenzetten op welke wijze een gemeente steun kan geven aan particulieren, terwijl ze zich ook moet houden aan de criteria van de tijdelijke regeling woningbouwprojecten, waaronder een omschrijving van het bouwproject en een opgave van locatie, onverminderd de gestelde voorwaarden op de site van SenterNovem onder «veelgestelde vragen»²? Of deelt u de opvatting dat dit niet mogelijk is? Kunt u, als steun aan particulieren in het kader van de staatssteunregels volgens u wel mogelijk is, dit nader en eenduidig onderbouwen?

5
Is er naast de voorgaande «catch 22 situatie» rondom subsidies aan kopers, er ook niet een onmogelijkheid om steun te geven aan bedrijven zonder deze steun te moeten melden aan Brussel, mede gezien de grens van de de-minimisregeling en de hoogte van de gemiddelde steunbijdrage? Zo nee, hoe ziet u een dergelijke steun concreet voor ogen (te organiseren binnen de strikte termijnen die u in de regeling heeft gesteld)?

6
Vindt u het niet vreemd dat noch de VNG noch een gerenommeerd advocatenkantoor, mede gebaseerd

op informatie van SenterNovem, helder kan aangeven of de subsidies van gemeenten aan derden staatssteun is? Hoe verhoudt dit met uw opmerking in het algemeen overleg van 22 september 2009 dat SenterNovem een «vrij helder verhaal» heeft?

7
Kunt u uiteenzetten hoeveel meldingen zijn gedaan bij het loket Staatssteun bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties?

8
Kunt u uiteenzetten hoeveel vragen er aan EuropaDecentraal zijn gesteld naar aanleiding van de stimuleringsregelingen (tranche 1 en tranche 2)?

9
Bent u bereid alle gemeenten binnen één week na indiening van deze vragen middels een brief gemotiveerd aan te geven dat er al dan niet sprake is van staatssteun en hoe te handelen?⁴

10
Bent u bereid de gehele stimuleringsregeling woningbouw (tranche 1 tot en met³ aan te melden bij Brussel en dringend en met grote spoed de Europese Commissie te verzoeken om een nationale vrijstelling van de staatssteunregels in het kader van de stimuleringsregeling woningbouw? Kunt u dit nog voor het einde van de

termijn van Eurocommissaris Kroes regelen? Zo nee, waarom niet?

¹ SenterNovem, Veelgestelde vragen over staatssteun (onder Publicaties)
http://www.senternovem.nl/mmfiles/Veelgestelde_vragen_over_staatssteun_Tijdelijke_stimuleringsregeling_woningbouw_200_tcm24-311337.pdf

² SenterNovem, Veelgestelde vragen over staatssteun (onder Veelgestelde vragen)
http://www.senternovem.nl/mmfiles/Veelgestelde%20vragen%20over%20staatssteun_tcm24-318275.pdf

³ VNG, Frequently asked questions
<http://www.vng.nl/Documenten/Extranet/Fei/WenE/Faqs%20Woningbouw%20en%20staatssteun.doc>

⁴ Binnen één week in verband met het spoedeisende karakter.

Antwoord

Antwoord van minister **Van der Laan** (Wonen, Wijken en Integratie), mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 3 december 2009)

1
Ik deel niet het beeld dat er sprake is van aanhoudende onduidelijkheid over staatssteun. Het is mij wel bekend dat gemeenten vragen hebben over de voorgenomen inzet van de middelen van de tijdelijke stimuleringsregeling in relatie tot staatssteun. Daartoe is onder andere op de website van SenterNovem informatie over staatssteun in relatie tot de Tijdelijke stimuleringsregeling woningbouw opgenomen die mede naar aanleiding van input uit het veld waar nodig wordt aangepast. Die inzet door gemeenten kan op vele manieren plaatsvinden. Ieder geval moet hierbij individueel bekeken worden, omdat elke zaak weer anders is en onvergelijkbaar kan zijn met een project en een inzet die daar op het oog sterk op lijkt. Ik ga er daarbij van uit dat gemeenten binnen de kaders van het al geruime tijd bestaande begrip staatssteun die afweging zelf kunnen maken. Daarbij kan gebruik gemaakt worden van de informatie die de afgelopen jaren beschikbaar is gesteld. Ik noem daarbij onder andere de handreiking staatssteun grondtransacties, de handreiking staatssteun stedelijke vernieuwing en de handreiking informatiewijzer staatssteun decentrale overheden. Recent is daarnaast de

geactualiseerde Reiswijzer gebiedsontwikkeling 2009 verschenen.

Daarnaast is ook specifiek richting gemeenten informatie verstrekt over het omgaan met staatssteun in het kader van de tijdelijke stimuleringsregeling woningbouw, zie hiervoor ook het antwoord op vraag 3.

Een van de wijzen van informatieverstrekking is via de website van SenterNovem. Ik ben inmiddels bekend met het feit dat er, abusievelijk, twee versies van de «frequently asked questions» (faq's) op de website van SenterNovem stonden. De faq's stonden op twee plaatsen op de site. Eén sitepagina is aangepast naar aanleiding van enkele vragen uit het veld over steun aan kopers en prominenter op de site komen te staan. Bij de andere sitepagina is dit abusievelijk niet gebeurd. Daarnaast had ook de VNG nog een verwijzing naar de oude versie. Bij zowel SenterNovem als VNG is dit inmiddels gecorrigeerd. Overigens zijn er na de verduidelijking van dit punt geen vragen hierover meer bekend.

2
Ja.

3
Er is inderdaad een verschil geconstateerd tussen twee documenten met veelgestelde vragen over staatssteun. In een eerdere versie (d.d. 20-10-2009) is een toelichting gegeven op de besteding van gelden als steun aan kopers als zijnde een optie die staatssteunproof kan zijn. Deze versie is te downloaden bij de publicaties, waar naast documenten over staatssteun ook andere documenten over de Tijdelijke stimuleringsregeling woningbouw zijn te downloaden. Mede naar aanleiding van vragen vanuit de bouwwereld en gemeenten is de tekst over dit onderwerp verduidelijkt en wordt op de openingspagina van de webpagina zelf antwoord gegeven op de vraag of het alleen steunen van kopers van projecten van één specifieke bouwonderneming kan leiden tot staatssteun waarin wordt aangegeven op welke wijze staatssteun kan worden voorkomen. De latere versie van de webpagina «veelgestelde vragen over

staatssteun» (d.d. 13-11-2009) bevat derhalve niet (meer) de tekst over «steun aan kopers» omdat dit immers al op de openingspagina wordt genoemd.

4

In de tijdelijke stimuleringsregeling woningbouw is aan de gemeenten volledige vrijheid gegeven voor wat betreft de inzet van de subsidie. Dat betekent dat de subsidie in principe ingezet kan worden voor verlaging van de koopprijzen, of dat het direct verstrekt kan worden (bijvoorbeeld in de vorm van een voucher of tegoedbon) aan de (toekomstige) eigenaren van betreffende woningen waarvoor een stimuleringsbijdrage is aangevraagd, waarbij ik opmerk dat de inzet afhankelijk is van de exacte situatie zoals ik ook bij vraag 6 aangeef.

5

Nee. Zoals uit de vragen en antwoorden blijkt zijn er mogelijkheden voor gemeenten om maatregelen te treffen ter stimulering van de woningbouw. Ik noem bijvoorbeeld verlaging van de grondprijzen, omzetting naar erfpacht, een bijdrage aan de (toekomstige) bewoners. Daarnaast is het ook nog mogelijk om binnen de kaders van de staatssteunregels tot een hoogte van 200.000 Euro (de-minimisregeling) en in het kader van de crisis zelfs € 500.000 (op grond van het nationaal kader voor beperkte steun) bijdragen te verstrekken aan ondernemers. Met name bij kleinere gemeenten en kleine projecten is dit een mogelijkheid. Daarbij moet de ondernemer verklaren de gestelde grens landelijk niet te overschrijden.

6

Zoals bij eerdere vragen aangeven is er voldoende informatie beschikbaar en ik blijf er bij dat er duidelijk is aangegeven hoe de middelen ingezet kunnen worden. In voorkomende gevallen zal SenterNovem bij specifieke vragen ook doorverwijzen naar Europa decentraal en/of VROM/WWI.

De Brusselse regels ten aanzien van wanneer er wel/niet sprake is van staatssteun zijn uitgebreid en kennen de nodige uitzonderingen en/of verbijzonderingen. Een eenduidig antwoord of subsidie van gemeente

aan derden staatssteun is, is moeilijk te geven. Dat hangt namelijk af van de wijze waarop de steun in het specifieke geval wordt ingezet. Mij is bekend dat er gemeenten zijn die, vanwege de complexiteit van de lokale situatie en gewenste inzet van het stimuleringsbudget, met succes een advocatenkantoor in de arm hebben genomen op tot een oplossing te komen. De hieruit voortgekomen oplossingen sporen met de informatie die door mijn ministerie en Senternovem is verstrekt. In deze context dient u mijn antwoord te zien dat Senternovem een «vrij helder verhaal» heeft. Zoals ik tijdens het algemeen overleg van 22 september heb toegezegd heb ik alle gemeenten nogmaals gewezen op het aspect staatssteun. In mijn brief van 30 september 2009 aan alle colleges van Burgemeester en Wethouders ben ik op dit punt ingegaan.

7

Op dit moment zijn er geen meldingen over voorgenomen staatssteun in het kader van de Tijdelijke stimuleringsregeling woningbouw gedaan via het Coördinatiepunt Staatssteun Decentrale Overheden. Wel zijn er zo'n 100 vragen gesteld.

8

Op dit moment zijn er zo'n 20 vragen gesteld aan Europa Decentraal over de twee tranches van de tijdelijke stimuleringsregeling woningbouw.

9

Ik ben van mening dat er voor gemeenten voldoende informatie beschikbaar is over de wijze waarop de middelen uit het stimuleringsbudget staatssteunproof ingezet kan worden. Ik heb daar ook in mijn eerder genoemde brief aan gemeenten van 30 september op gewezen. Ik zal dan ook niet nogmaals een brief aan gemeenten sturen.

Uiteraard zijn de medewerkers van Senternovem, Europa decentraal en van WWI/VRM bereid specifieke vragen van gemeenten te beantwoorden.

10

Het is niet mogelijk om aan de Europese Commissie (hierna: EC) een nationale vrijstelling van de staatssteunregels in het kader van de Tijdelijke stimuleringsregeling woningbouw als geheel te verzoeken.

De reden hiervoor is dat de verschillende projecten hiervoor te divers zijn. Er is niet sprake van één type project: het gaat om vele verschillende individuele projecten met wisselende projectspecifieke kenmerken. Verder is het niet mogelijk om de Tijdelijke stimuleringsregeling woningbouw in zijn geheel als staatssteun aan te melden bij de EC. De Tijdelijke stimuleringsregeling woningbouw betreft geen staatssteun: het is een regeling waarbij een overheid geld geeft aan een andere overheid. Dit is geen staatssteun. Pas op het moment dat de gemeenten het geld gaan besteden op de door hun gewenste wijze, zal getoetst moeten worden aan de Europese staatssteunregels. Zoals bekend zijn decentrale overheden zelf verantwoordelijk voor de juiste toepassing van de Europese staatssteunregels bij de besteding van gelden aan ondernemingen. Dat is ook bij de inzet van de gelden op grond van de Tijdelijke stimuleringsregeling woningbouw het geval.